

Αθανάσιος Διάκος ο μεγαλοεθνομάρτυρας. του Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου.

Μια από τις πιο αγνές και πιο ηρωικές φυσιογνωμίες της Επανάστασης του 1821 είναι ο μεγαλοεθνομάρτυρας Αθανάσιος Διάκος. Έτσι έμεινε στην Ιστορία. Διάκος ήταν η εκκλησιαστική του ιδιότητα. Χειροτονήθηκε ιεροδιάκονος στη Μονή Τιμίου Προδρόμου Αρτοτίνας Φωκίδας. Το πραγματικό του επώνυμο ήταν Γραμματικός και κατ' άλλους Μασσαβέτας. Μεγαλοεθνομάρτυρα τον ονομάσαμε λόγω των υπέρ της Πίστεως και της Πατρίδας φρικτών βασανιστηρίων τα οποία υπέστη πριν να εκτελεσθεί με τον αγριότερο τρόπο, που έχει καταγράψει η Ιστορία, να σουβλιστεί ζωντανός. Το σούβλισμα αλλιώς ονομάζεται παλούκωμα και ανασκολοπισμός. Κατ' αυτόν οι δήμιοι – βασανιστές έδεναν τον μελλοθάνατο σε ξύλινο ή μεταλλικό πάσαλο (σκόλοπα), ή περνούσαν τον πάσαλο στο κορμί του και τον έψηναν ζωντανό.

Ο ήρωας γεννήθηκε το 1788 στην Άνω Μουσουνίτσα (σήμερα έχει μετονομαθεί σε Αθανάσιος Διάκος) ή στην Αρτοτίνα Φωκίδας. Σε ηλικία 12 ετών εστάλη από την μητέρα του στη Μονή Τιμίου Προδρόμου για να μάθει γράμματα και έγινε καλογεροπαίδι. Λόγω των ικανοτήτων του και της αρετής του χειροτονήθηκε νεότατος (17 ετών) Διάκονος. Όταν Οθωμανός τιτλούχος επισκέφθηκε το μοναστήρι εντυπωσιάστηκε από την

εμφάνιση του Αθανασίου και του έκανε ανήθικη πρόταση. Ο Διάκος αντιστάθηκε και πάνω στον καβγά τον σκότωσε. Τότε αναγκάστηκε να φύγει στα βουνά και να γίνει κλέφτης. Αργότερα ηγήθηκε του αρματωλικίου της Λεβαδειάς, έγινε μέλος της Φιλικής Εταιρείας και άρχισε να συνεννοείται για την Επανάσταση. Στις 27 Μαρτίου 1821 στη Μονή Οσίου Λουκά οι Επίσκοποι Σαλώνων Ησαΐας και Ταλαντίου Νεόφυτος, μαζί με τον Διάκο και οπλαρχηγούς και προεστούς της Ρούμελης κήρυξαν την Επανάσταση, ψάλλοντας το «Σώσον Κύριε τον λαόν Σου...».

Πολυάριθμος οθωμανικός στρατός, με 8000 στρατιώτες και 1000 ιππείς και με επικεφαλής τους τον Ομέρ Βρυώνη, κινήθηκε εναντίον των επαναστατημένων Ελλήνων της Ρούμελης με σκοπό να καταστείλει την εκεί εξέγερση και να προχωρήσει προς την επίσης επαναστατημένη Πελοπόννησο. Οι Έλληνες αποφάσισαν να αντισταθούν. Ήσαν λίγοι σε σχέση με τους Τούρκους, περίπου 1500, χωρισμένοι σε τρία τμήματα και δεν ήσαν έμπειροι σε πολέμους κατά παράταξη, όμως ήσαν αποφασισμένοι να αντιμετωπίσουν, ως διάδοχοι του Λεωνίδα και των 300 του, κοντά στις Θερμοπύλες τους Οσμανλήδες.

Ο Διάκος ανέλαβε να τους αντιμετωπίσει στο γεφύρι της Αλαμάνας. Η μάχη που έδωσαν ο Διάκος με τα λίγα παλληκάρια του ήταν ηρωική αλλά άνιση. Ο ίδιος πληγώθηκε βαριά και πιάστηκε αιχμάλωτος. Ο Ομέρ του έταξε να τον κάνει ανώτερο αξιωματικό αν αλλαξοπιστούσε, αλλά εκείνος του απάντησε: «Εγώ γραιοκός γεννήθηκα, γραιοκός θε ν' αποθάνω». Ο Διάκος αντιμετώπισε με θάρρος και γαλήνια τον βασανιστικό του θάνατο, στις 24 Απριλίου 1821. Ο Αθανάσιος Διάκος αγαπούσε πολύ τον Χριστό και μαρτύρησε γι' Αυτόν και την Πατρίδα σε ηλικία 33 ετών, όπως Εκείνος. Το μόνο του παράπονο ήταν ότι δεν θα έβλεπε την ελευθερία της Πατρίδας του. Λέγεται ότι είπε αλληγορικά: «Για δεσ καιρό που διάλεξε ο χάρος να με πάρει, τώρα π' ανθίζουν τα κλαδιά και βγάζει η γη χορτάρι».

Ο αείμνηστος Μητροπολίτης Φθιώτιδος Νικόλαος προώθησε την διακήρυξη της αγιότητας του Αθανασίου Διακού, αλλά η πρότασή του δεν έχει γίνει δεκτή έως σήμερα από την Ιερά Σύνοδο. Για το θέμα ο μακαριστός Μητροπολίτης δήλωσε:

«Ο Αθανάσιος Διάκος δικαίως ονομάσθηκε “Ο ηρωικότερος των ηρώων της Ελληνικής Επανάστασεως του 1821 και ο γενναιότερος των γενναίων”. Υπήρξε ομολογητής του Χριστού και μάρτυρας με τη γνησιότητα και τη ζωντάνια των μαρτύρων της πρωτοχριστιανικής εποχής. Προ-

κλήθηκε να αρνηθεί την πίστη του με πλούσιες ανταμοιβές και δελεάσματα, αλλά έμεινε αμετακίνητος, προτιμήσας τον μαρτυρικό θάνατο από την προδοσία και την ατιμία. Ο δι' ανασκολοπισμού μαρτυρικός θάνατός του υπήρξε “το γνησιώτερον βάπτισμα”, όπως χαρακτηρίζουν οι Διαταγές των Αποστόλων τον θάνατο του μάρτυρος, το οποίο εξάλειψε κάθε αμαρτία και τον παρέδωσε καθαρόν και άγιον εις τον Θεόν».

ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ

Μήνυμα του Διάκου προς στρατολόγηση ανδρών: «Τοις αγαπητοίς μοι Ραχωβίτες υγιώς, εις Ράχωβαν. Αιδεσιμώτατε Άγιε Πρωτόπαπα και Παπά Δημήτρη ευλαβώς προσκυνώ και αγαπητοί μοι Γιωργάκη Σιδερά και Γιάννη Αλεξανδρή. Σας φανερώνω λαμβάνοντας το παρόν μου αμέσως να σηκωθείτε να μαζώξετε όλους τους Ραγιάδες να μου ξεμερώσετε Τρίτη πουρνό εις Λυκούρεσιν όπου να έλθετε όλοι: 200 ονομάτοι και της ώρας μαζί με τα άρματά σας. Να πάρετε και 10 φορτώματα ψωμί και κρασί και εληές και όλον τον τζημπχεανέν όπου έχετε παρούτιν και κουρσούμια και να μου φέρετε 6 άλογα καλά μεζηλιάρικα και έτζι να μου ακολουθήσετε εξ αποφάσεως. Υγιαίνετε, 1821:28 Μαρτίου, Κάπερνα. Ο αγαπητός σας Θανάσης Διάκος».

Ο Μακρυγιάννης για τον Διάκο: «Ο Διάκος πρωτοκινήθη αυτός μ' ολίγους ανθρώπους κι απάντησε την πρώτη ορμή των Τούρκων, αυτός κι ο αγείμνηστος Δεσπότης Σαλώνου. Αυτείνοι κι ο Μπακογιάννης κι ο Καλύβας κι ο αδελφός του Δεσπότη κι άλλοι αξιωματικοί με τους ολίγους τους στρατιώτες έλυωσαν απάνου εις το γιοφύρι της Αλαμάνας πολεμώντας με τόσον πλήθος Τούρκων. Κι ο περίφημος γενναίος Διάκος, αφού τελείωσε τον τζεμπιχανέ, καταπληγωμένον και μισοσκοτωμένον τον έλαβαν ζωντανόν οι Τούρκοι και τον παλούκωσαν. Σ' την θέσιν οπού επέθανες εσύ, Λεωνίδα, με τους τρακόσους σου, πέθαναν κι αυτείνοι δια την θρησκείαν και πατρίδα».

Ποίημα του Αρ. Βαλαωρίτη «Η προσευχή του Διάκου»: «...Πλαγιάζει ο λιονταρόψυχος!...Ο Διάκος στο κρεββάτι του, ζωσμένος τη φλοκάτη, σαν αητός μες στη φωλιά ολάκερο ένα γένος έκλωθ' εκείνην την βραδιά....Πλάστη μεγαλοδύναμη! Αξίωσε μας όλους, πριν μας σκεπάση η μαύρη γη, στα δουλωμένα πλάγια να κοιμηθούμε μια νυχτιά τον ύπνο του Θανάση!»

Από το βιβλίο του Τάκη Λάππα «Αθανάσιος Διάκος (1949): «Το αθάνατο Εικοσιένα είναι γιομάτο από ηρωικές μορφές. Σαν τον πολέμαρ-

χο όμως της Αλαμάνας, τον πρωτολάτη αγωνιστή της επανάστασης, τον Θανάση Διάκο, θαρρώ πως δεν έχει να πρωτοδείξει άλλον. Ο διάκος του Προδρόμου, που πέταξε τα ράσα για να ζωστεί τ' άρματα και να τάξει τη ζωή του στη λευτεριά της σκλαβωμένης πατρίδας του, είχε γεννηθεί ήρωας και ήρωας πέθανε».

Πηγή : <https://www.antibaro.gr/article/>